

Postzegelvereniging

“Onderling Contact”

Bergen op Zoom

Opgericht 24 oktober 1955

Maria Ommegang, Bergen op Zoom

Oktober 2024

Ieder jaar, op de laatste zondag van de maand juni, trekt de **Maria Ommegang** door de binnenstad van Bergen op Zoom. Het LieveVrouwegilde organiseert jaarlijks deze processie. Dit Mariabeeld wordt dan in processie door de straten van Bergen op Zoom gedragen. De Brabantse Wal herdenkt dit jaar de 80-jarige bevrijding. Tijdens de Tweede Wereldoorlog beloofde kapelaan W. Ooijens plechtig aan de Heilige Maagd Maria om samen met de Bergenaren een dankstoet op straat te brengen, als Bergen op Zoom gespaard zou blijven van oorlogsgeweld en bevrijd zou worden. Deze dankstoet werd bekend als de Maria Ommegang. Daarmee viert de Maria Ommegang dit jaar ook haar 80e jubileumeditie.

Historie

Oorspronkelijke Kruis Ommegang

Rond 1360 was op het strand van de Oosterschelde bij Bergen op Zoom een eikenhouten koningscrucifix aangespoeld, een bekleed beeld met koningskroon. Na de vondst werd het beeld in processie de stad binnengedragen, waarop besloten werd ter ere van dit mirakel jaarlijks een ommegang te houden. De oudst bewaarde stadsrekening (1413) maakte melding van de Cruysommeganck op de zondag na Beloken Pasen, waarna de jaarlijkse paasmarkt begon. Onzeker is, of door deze vondst Bergen op Zoom een bedevaartsplaats werd, omdat daarover geen bronvermeldingen bestaan. Wel nam het crucifix een belangrijke plaats in in de St. Gertrudiskerk, waar het midden in het gebouw op het Heilige Kruisaltaar geplaatst werd voor verering. Het kruis is in 1580 door brand verloren gegaan.

De Kruis Ommegang werd een belangrijke gebeurtenis, die gefinancierd werd door de gemeente. In de loop der tijd werd ook het beeld van Maria van het LieveVrouwegilde meegedragen in de stoet. Op 23 april 1572 werd de Ommegang door het gemeentebestuur verboden.

Mariaverering in Bergen op Zoom

Al in 1470 werd voor de Maria-verering een kapel ingericht, waarin het beeld van de Onze-Lieve-Vrouwe in de Zon was geplaatst. Het beeld dankte zijn naam aan de “zon” die de stralenkrans rond het hoofd van Maria verbeeldde. Het onderhoud van de kapel kwam in

handen te liggen van een speciaal opgericht gilde, het Onze-Lieve-Vrouwegilde (waarvan o.a. Jacob Obrecht lid is geweest).

In 1482 werd door de Luikse bisschop bepaald, dat hij aan eenieder die het Marialof zou bijwonen een aflat zou verlenen. Hierdoor nam het belang van de Maria-cultus alleen maar toe. Het was ook rond die tijd, dat het Mariabeeld tijdens de Kruis Ommegang werd meedragen door leden van het gilde.

In de periode 1520 - 1540 daalde de belangstelling voor de Mariaverering om in de jaren 1540 - 1566 een opleving te kennen. Door de Beeldenstorm in 1566 werd het feest op van Maria-Tenhemelopneming op 15 augustus niet gevierd, wat tevens voor de daaropvolgende jaren ging gelden. Toen Bergen op Zoom in 1580 onder Calvinistisch bestuur kwam, kwam de Mariacultus te vervallen. Het Mariabeeld is in deze periode verloren gegaan.

Voormalig Heilige Maagd kerk aan Grote Markt

Mariabeeld in huidige Sint Gertrudiskerk

Vanaf 1651 ontstond in Bergen op Zoom een schuilkerk, die de naam Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart kreeg. Deze kerk werd in 1829 (mede door toedoen van koning Willem I) vervangen door een waterstaatskerk, de Heilige Maagd Kerk. In deze kerk vonden vanaf 1900 op 15 augustus weer processies plaats ter ere van de Maagd Maria.

Ontstaan moderne Maria Ommegang

Op 15 augustus 1942, de dag van de viering van Maria ten Hemelopneming, riep de kapelaan Ooijens van de Heilige Maagd Kerk op om een jaarlijkse Ommegang te organiseren als de stad behoeft zou blijven voor groot oorlogsgevaar. Tijdens de oorlogsjaren werd deze ommegang als een processie binnen de parochiekerk (de Maagd Maria) gehouden omdat een stoet op straat door de bezetter niet werd toegestaan.

Op 15 augustus 1945 liep opnieuw een Ommegang door de straten van Bergen op Zoom, ditmaal ter ere van de Hoge Lieve Vrouw van Bergen. Hieraan werd door alle parochies in Bergen op Zoom een bijdrage geleverd. De benaming Hoge Lieve Vrouw van Bergen vindt zijn oorsprong in het feit, dat het Mariabeeld in de 15e eeuw hoog in de St. Gertrudiskerk hing.

Bronnen:

- www.mariaommegang.nl
- Wikipedia